

Obywatelstwo Unii obchodzi 20. rocznicę istnienia, dlatego też Komisja Europejska zaproponowała, aby rok 2013 ogłosić Europejskim Rokiem Obywateli. Obywatelstwo UE, ustanowione na mocy Traktatu z Maastricht dnia 1 listopada 1993 r., i związane z nim prawa są jednym z najważniejszych filarów Unii Europejskiej.

W ciągu 20 lat, jakie minęły od dnia utworzenia obywatelstwa Unii, poczyniono widoczne postępy, mające bezpośredni wpływ na życie milionów ludzi. Wystarczy przytoczyć jeden tylko przykład: podróżowanie za granicę wiąże się dziś z mniejszymi kosztami, bezproblemowym przekraczaniem granic, większym bezpieczeństwem wyjazdów zorganizowanych, dostępem do systemów opieki zdrowotnej i tańszymi połączeniami telefonicznymi z zagranicą. To tylko niektóre korzyści wynikające z obywatelstwa UE. Celem Komisji jest zapewnienie, aby i pozostałe trudności, jakie napotykają obywatele UE przy korzystaniu z przysługujących im praw za granicą, zostały zlikwidowane.

- „Swoboda przemieszczania się jest najbardziej cenionym prawem w Unii Europejskiej. Jest ona synonimem obywatelstwa Unii. Przedsiębiorstwa i obywatele czerpią znaczne korzyści z faktu, że UE nieustannie dąży do usunięcia wewnętrznych barier utrudniających swobodny przepływ towarów, usług i osób. Zamierzam kontynuować nasze dotychczasowe osiągnięcia, tak by wszyscy obywatele Unii czuli się swobodnie podczas podróży, zakupów, studiowania, czy osiedlania się w innym państwie członkowskim UE”, powiedziała wiceprzewodnicząca Viviane Reding, komisarz UE ds. sprawiedliwości i obywatelstwa. - „Jeśli Europejczycy nie znają swoich praw, nie mogą skutecznie z nich korzystać. Obecnie 48% obywateli UE uważa, że nie są wystarczająco poinformowani o swoich prawach. Europejski Rok Obywateli pomoże nam to zmienić. Będzie dobrą okazją, aby przypomnieć, co Unia Europejska może zrobić dla każdego z nas”.

Prawa obywatelskie

Swoboda przemieszczania się jest najbardziej cenionym prawem wynikającym z obywatelstwa UE. Coraz więcej Europejczyków korzysta z tego prawa i decyduje osiedlić się w innym państwie członkowskim UE: w 2009 r. około 11,9 mln osób mieszkało w państwie członkowskim innym niż ich własne; w 2010 r. liczba ta wzrosła do 12,3 mln EUR (STAT/11/105). Dzięki obywatelstwu UE – które nie zastępuje obywatelstwa krajowego, lecz jest jego uzupełnieniem – obywatele UE posiadają dostęp do szerokiego wachlarza praw we wszystkich państwach członkowskich UE, w tym praw konsumenckich, jak np. prawo dostępu do towarów i usług w innych państwach członkowskich, oraz praw obywatelskich, takich jak prawo dostępu do edukacji, uznania kwalifikacji zawodowych, dostępu do opieki zdrowotnej, nabywania lub zachowywania prawa do zabezpieczenia społecznego lub prawa do głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego oraz w wyborach lokalnych w państwie członkowskim miejsca zamieszkania.

O ile ponad jedna trzecia (35%) pracowników rozważałaby podjęcie pracy w innym państwie członkowskim, prawie jedna piąta nadal uważa, że istnieje ku temu zbyt wiele przeszkód. Obok trudności językowych, największą barierą dla transgranicznego przepływu pracowników jest ciągły brak informacji. Wyniki badania z 2010 r. pokazują, że wciąż zbyt wiele osób nie uważa się za wystarczająco poinformowanych o różnych przysługujących im prawach: tylko 43% z nich zna znaczenie pojęcia „obywatel Unii Europejskiej”, a prawie połowa obywateli europejskich (48%) uważa, że jest „niezbyt dobrze poinformowana” o przysługujących im prawach.

Ponadto sprawozdanie na temat obywatelstwa UE za 2010 r. wykazało, że w rzeczywistości wciąż

istnieje wiele barier, które uniemożliwiają obywatelom wyjazd za granicę lub zniechęcają ich do takiego posunięcia. W sprawozdaniu przedstawiono 25 konkretnych działań w celu zlikwidowania tych przeszkód. Jedno z nich ma na celu „zwiększenie poziomu wiedzy” obywateli na temat statusu i praw przysługujących im jako obywatelom UE oraz znaczenia tego faktu w życiu codziennym poprzez ustanowienie roku 2013 Europejskim Rokiem Obywateli. W ramach Roku organizowane miałyby być ukierunkowane imprezy propagujące obywatelstwo UE oraz unijne strategie dotyczące kwestii obywatelstwa.

Ogłaszając rok 2013 Europejskim Rokiem Obywateli, Komisja Europejska realizuje swoją obietnicę złożoną w sprawozdaniu na temat obywatelstwa UE i odpowiada na apel Parlamentu Europejskiego.

Cele Europejskiego Roku Obywateli

Celem Europejskiego Roku Obywateli jest ułatwienie obywatelom Unii wykonywania prawa do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium UE, poprzez zapewnienie im łatwego dostępu do informacji na temat ich praw.

Cele szczegółowe Roku:

- zwiększenie świadomości obywateli o przysługującym im prawie do swobodnego pobytu na terytorium Unii Europejskiej;
- podnoszenie świadomości obywateli w zakresie korzystania z unijnych praw i prowadzonej polityki i mobilizowanie ich do aktywnego uczestnictwa w kształtowaniu unijnej polityki;
- stymulowanie debaty na temat skutków i potencjału prawa do swobodnego przemieszczania się, w szczególności w odniesieniu do wzmocnienia spójności i wzajemnego zrozumienia.

Aby uświetnić obchody Europejskiego Roku Obywateli, w 2013 r. zorganizowanych zostanie wiele imprez, konferencji i seminariów w całej UE na szczeblu europejskim, krajowym, regionalnym lub lokalnym. Komisja planuje również wzmacniać widoczność wielojęzycznych portali internetowych Europe Direct i Twoja Europa jako kluczowych elementów systemu „punktów kompleksowej obsługi”, źródła informacji na temat praw obywateli UE, jak również roli i widoczności narzędzi rozwiązywania problemów, takich jak SOLVIT, w celu umożliwienia obywatelom Unii lepszego wykorzystywania i obrony swoich praw.

Proponowany budżet na realizację działań w ramach Europejskiego Roku Obywateli wynosi 1 mln EUR.

Przyjęta dziś decyzja będzie musiała zostać zatwierdzona przez Parlament Europejski i Radę Ministrów zgodnie ze „zwykłą procedurą ustawodawczą” (procedurą współdecyzji). Komisja ma nadzieję ściśle współpracować z innymi instytucjami UE, w szczególności Parlamentem Europejskim oraz państwami członkowskimi, aby zagwarantować silny i trwały wpływ Europejskiego Roku Obywateli.

Źródło: ec.europa.eu